

Mason Derneği Eski Üyesi Kalemüyle

MASON TARİKATI ve Emperyalizm I

Masonların Kadın Düşmanlığı

Hürol Tasdelen

***garbın cebin-i zalimi affetmedim seni
türk'üm ve düşmanım sana kalsam da bir tek kişi¹***

Emin Bülent Serdaroglu

¹ Garb: Batı, Cebin: Zalim

Ankara
Ocak 2019
www.huoltasdelen.com
sitesi yayınıdır.

Hürol Tasdelen

Her hakkı saklıdır.
Atıf yapılmadan hiçbir bölümü kopyalanamaz.

İÇİNDEKİLER

MASONLUKTA KADIN KONUSU YA DA KORKUSU	4
MASONLUK DÜŞMANLIK ÜZERİNE KURULMUŞTUR.....	4
İNGİLİZ B. BÜYÜK LOCASI VE KADIN	6
<i>İngiltere Birleşik Büyük Locası Anayasasında Kadın Aşağılanması</i>	6
<i>İngiliz Kıdemli Masonun Kadınlar Konusunda İlkel ve Utanılacak Sözleri</i>	7
<i>İngiltere’de Kadın Büyük Locaları</i>	8
İNGİLİZ MASONLUĞUNUN UYDUSU HÜR MASONLAR, HKEMBL ‘DA KADIN DÜŞMANLIĞI.....	10
<i>Baş masonların Sözleri</i>	10
Hayrullah Örs (1965 – 1973)	10
Orhan Alsaç (1988-1991)	11
Can Arpaç (1992-1996)	11
Salih Talat Akev (1998 – 2000)	13
Mehmet Remzi Sanver (2010-2013)	14
<i>HKEMBL ve ÖMBL Dergilerinde Kadına Bakış</i>	15
<i>HKEMBL Bazı Masonlarının Eşlerinden</i>	19
FRANSIZ MASONLUĞUNUN UYDUSU ÖZGÜR MASONLAR, ÖMBL VE KADIN MASONLAR BÜYÜK LOCASI	24
<i>Fransa’da Kadın Büyük Locaları</i>	24
<i>Türkiye’de Kadın Büyük Locası</i>	24
TARİHTE KADIN MASONLAR	26
GÖRDÜĞÜM, GÖZLEDİKLERİMDEN.....	27
Eşi Kadın Locasına Üye Olanlara Uygulanan Baskı	27
Kadına Şiddet	27
Mason Bektaşiler	27
SÖZÜ GEÇEN ÇALIŞMALAR	28

Masonlukta Kadın Konusu ya da Korkusu

16 Temmuz 1921 Ankara

Öğretmen Okulu'nda toplanan Birinci Maarif Kongresi'nde ayrı yerlere oturtulmuş kadın ve erkekleri görünce Öğretmenler Derneği Başkanı'na söyledikleri:

“Ne yapmışsınız siz? Toplantıya kadın öğretmenleri de çağırmışsınız, onları ne diye erkeklerden ayrı oturtunuz? Utanmıyor musunuz? Ayıptır. Kendinize mi güveniniz yok, yoksa bu hanımların iffetine mi? Bir daha kadınların erkeklerden ayrı tutulduğunu duymayayım.”²

Atatürk

Masonluk Düşmanlık Üzerine Kurulmuştur

Kadınları tarikatlarına, derneklerine almayan; ‘tutsaklarla, ahlaksızlarla’ bir tutanlar, utanmadan Atatürkçüyüz, demokratız, insanlık için sevgi tapınağı yapacağız diye yalanlar söylerler...

Yalnızca kadınlara mı düşmanlar?

İrkçılar, Siyahlara düşmanlar,

vücutça sakatlığı olanlara düşmanlar

cinsiyetçiler, eşcinsellere düşmanlar; Amerika’da eşcinselliğini açıklayan tarikatlarından atarlar,

Mason ahlakı ve erdemi; ikiyüzlülük üzerine kurulu, insanın ezici çoğunluğuna düşmanlık üzerine kurulmuş, ilkçağların ilkel erkek ahlakıdır ya da ahlaksızlığı mı demeli?

Anderson anayasasında başlayıp, İngiltere B. Büyük Locası tüm bildirgelerinde, Mason Tarikatı’na **kadın üye alınması yasaklanmıştır.** Tutucu masonluk ya da İngiliz masonluğu, Anglosakson masonluğu içinde olmazsa olmaz kural, kadın üye alınmamasıdır.

Yahudi Esseni Tarikatından bu yana, Masonluğun köklerindeki tüm tarikatlarda ortak özellik, **kadın düşmanlığı** ve kadın üye kabul edilmemesidir.

Mason Ziya Umur;

“Bir Masonun Mükellefiyetlerinin üçüncüsünün son cümlesi şöyledir: ... **Esirler, kadınlar, ahlakı bozuk ve misvakları rezilâne olanlar localara kabul olunamazlar; mutlaka iyi şöhret sahibi olanlar kabul edilebilir.**”³

Masonluğa ve inanmış masonlara göre, “kadın kötü şöhretlidir”!

² Atatürk

³ (Umur Z. , Kölelik Hakkında, 1987, s. 25)

Sizin iyi şöhretiniz batsın! **Türk Toplumunu şöhretinizi iyi biliyor...**

Bir şiirle anlatalım onları

Nazım Hikmet;

*“Onlar ümidin düşmanıdır, sevgilim
akar suyun
meyve çağında ağacın,
serpilip gelişen hayatın düşmanı...*

*Çünkü ölüm vurdu damgasını alınlarına :
- çürüyen diş, dökülen et-,
bir daha geri dönmek üzere yıkılıp gidecekler,
Ve elbette ki, sevgilim, elbet,
dolaşacaktır elini kolunu sallaya sallaya,
dolaşacaktır en şanlı elbisesiyle : işçi tulumuyla
bu güzelim memlekette hürriyet.*

*Bursa da havlucu Recebe,
Karabük fabrikasında tesviyeci Hasana düşman,
fakir köylü Hatçe kadına,
ırgat Süleymana düşman,
sana düşman, bana düşman,
düşünen insana düşman,
vatan ki bu insanların evidir,
sevgilim, onlar vatana düşman...”*

İngiliz B. Büyük Locası ve Kadın

İngiltere Birleşik Büyük Locası Anayasasında Kadın Aşağılanması

Başta İngiltere B. Büyük Locası olmak üzere, İngiltere ile birlikte ana büyük localar olan İskoçya ve İrlanda Büyük Localarının, bir başka büyük loca ile tanışma, yani onu mason olarak kabul etme kurallarında kadın;

*“3. Mason olmak isteyen : Erkek, **hür doğmuş**, ergin yaşta ve giz (sır) saklamasını bilen bir kimse olmasını bilen; **hadım, kadın, ahlaksız ve skandallara karışmış bir kimse olmaması** ; iyi şöhret sahibi olması; **ciddi bir sakatlığı, bedeni kusuru, akıl noksanlığı olmaması şarttır.***

4. Büyük Loca ve Localar yalnız erkek üyelerden oluşacak ve hiçbir Büyük Loca, kadınları üye olarak kabul eden localarla ve herhangi bir oluşuma her ne biçimde olursa olsun hiçbir masonik ilişki kurmayacaktır.”

“ahlaksızlar, tam erkek olmayanlar (eşcinseller), kadınlar, köleler, özürlüler” aynı maddede bir tutarak, mason tarikatına kabul etmiyorlar. Kabul eden oluşum dedikleri, diğer mason locaları ile ilişki bile kurulmasına da izin vermiyorlar.

İngiliz – Amerika masonluğunun kadınları nasıl aşağıladıklarına bakar mısınız? Bu anlayışı benimseyen masonların evde bu ifadeyi eşlerine söylemelerini öneriyorum. Eşi mason olan veya olmaya niyetlenen tüm kadınlara da, kendilerine saygıları varsa, eşleri masonlarla bu konuyu konuşmalarını öneririm.

İngiliz B. Büyük Locasının tanınma koşullarındaki ilk maddelerinden olan, kadın mason olamayacağı kuralının köklerini, kadını ikinci konumda tutan feodal dönemin içrek tarikatlarında aramak gerekir. Esseni ve Tapınakçılar Tarikatları, Dürzi Kardeşlik Toplulukları, erkekler arasında kardeşlik öğretisi temelinde kurulmuş ve yaşamışlardır.

Oysa Türklerin kurduğu Tarikatlarda, Ahilik ve Bektaşilik de kadın erkekle eşittir ve tarikat içinde aynı öneme ve yetkiye sahiptir. Türk Kültürü ve Kimliği ile Mason Tarikatını kıyasladığımızda, karşımızda ırkçı, kadın düşmanı, sömürgeci bir tarikat çıkıyor.

Fransız masonluğu, Anglo Sakson masonluğundan, en azından Kadına yaklaşımı ile daha uygar ve ileridedir. Fransızlar, Fransız İhtilalinden önce de, kadınları mason yapmaya başlamışlardı. İngilizlerden ayrıldıktan sonra, karma ve kadın locaları; yalnızca kadınların üye oldukları kadın localarından oluşan büyük localar kurdular. Fransız masonluğunda erkeklerle ve kadınlar bir birlerinin localarını ziyaret edebiliyorlar.

İngiliz masonluğu ve Türkiye 'de HKEMBL gibi İngilizlere biat etmiş uydusu Büyük Localar, sürekli ahlaktan söz ederler, hatta localarda “masonik ahlak” diye konferanslar verirler. Oysa yukarıda belirttiğimiz mason olma koşullarını ifade eden madde en büyük ahlaksızlıktır.

Kıdemli masonları, masonları, localarda insan hakları üzerine de sunumlar yapar, konferans verirler. Oysa insan haklarının en barbarca çiğnendikleri yerler Mason Tarikatıdır.

Sayısal olarak masonların 2/3 'ünü oluşturan ABD 'de hâlâ beyaz masonlar siyahileri localarına sokmuyor, masonluğun merkezi İngiltere de ise 20. yy ortasında bile hâlâ Afrikalı siyahilere karşı ırkçılık yapıyorlar. Kadınları mason olarak aralarına almamaları ise yalnızca ahlaki yoksunluk değil, aynı zamanda gerici, ilkel erkek egemen anlayışın kadın korkusudur.

Fransız masonluğu içinde olanlar, kadın konusunda uygar ve eşitçe davranıyor görülebilirler ama ırkçılık onların da alınlarındaki kara lekedir.

İngiliz Kıdemli Masonun Kadınlar Konusunda İlkel ve Utanılacak Sözleri

Kadın mason konusunda, İngiltere B. Büyük Locası kıdemli masonlarından John Hamill⁴ ile 20. yy. da yapılan ve mason dergisinde yayınlanan bir söyleşi de bakın neler söylüyor. Okurken öfke ve utanç duydum. Kadınların ahlakını bu kadar aşağılayan bir yazıyı uzun süredir okumamıştım. İlkel, erkek egemen ve çirkin bir yaklaşım; İngiliz mason John Hamill;

"Soru - Kadınların localara ne zaman kabul edilebilecekleri bana sık sık sorulmaktadır. Kadınların Eastern Star Masonik teşkilatları ile İngiltere'ye mahsus Kadın Masonlar Cemiyetinin (Order of Women Masons) varlığını biliyorum. Kadın Masonlar Cemiyeti İngiltere Birleşik Büyük Locasının himayesine sahip midir?"

John Hamill - Hayır. İngiltere'nin kuzey kesimlerinde Eastern Star faaliyet göstermektedir. Hatta annemle iki kız kardeşim bu teşkilatın üyesidirler. Ancak, İngiltere Birleşik Büyük Locası Eastern Star'ı tanımamıştır. Bizler de toplantılarına iştirak edemediğimiz için fazla gelişmemiştir. İskoçya Büyük Locası ise Eastern Star'ı tanımıştır ve İskoç kardeşlerimiz onların toplantılarına katılabilmektedir. İngiltere'de iki ayrı Kadın Büyük Locası vardır: Kadın Hür masonlar Cemiyeti ile Eski Hür masonlar Muhterem Kardeşliği (The Order of Women Freemasons and The Honourable Fraternity of Ancient Freemasons). Bunların ilki 45 locaya ikincisi de 400-500 locaya sahiptir. Bu sayılara İngiltere Birleşik Büyük Locası için olduğu gibi, İngiliz Milletler Topluluğundaki bağımlı localar da dâhildir. (...) 1980'li yıllarda, mason aleyhtarlığının hortladığı dönemde, yaptığımız gayri resmi araştırmalarda birçok kardeşimizin eşiyle konuştuk. Eşler localarda kadınların bulunma olasılığından rahatsız olacaklarını ifade ettiler. Kocalarına güveniyorlardı, kız kardeşlerine karşı güvenleri eksikti. Bir Büyük görevli Kardeşimiz ve eşiyle bu konuyu tartışıyorduk. Eş, "Bir karma teşkilatınız varsa ve sıra seçimlere geliyorsa ve ortada seçilebilecek çok yetenekli bir kız varsa, ancak bir kızın loca içinde bir kardeşle de ilişkisi olmuşsa, hakkında yayılabilecek dedikoduları bir düşünün" demişti.⁵

Kadınlar için eşit şartlara yürekten inanırım. Ancak, kadınların da kendi aralarında kalmak istediklerini görüyorum, erkekler de öyle kalsın diyorum; erkek veya kadın şoveniz teşkilata dönüşülmediği müddetçe, bunda bir olumsuzluk da görmüyorum. Kadınların Hür masonluğa girebileceklerini sanmıyorum. Bu iki kadın Büyük Locasını bir gün tanıyıp tanımayacağımızı da bilmiyorum. Bir radyo mülakatında bana bu soru soruldu. Geleceğin ne göstereceğini şimdiden tahmin etmek mümkün değil. Düşüncelerin değişeceği zamanlar olabilir ve bir gün bu kadın teşkilatları masonik, ancak ayrı olarak tanınabilir.

⁴ John Hamill K. (İngiltere Birleşik Büyük Locası Önceki Büyük Muhteremi, Quatuor Coronati Araştırma L.sının Önceki Üstadı Muhteremi, İngiltere Büyük Locasının Müze ve Kütüphane Müdürü ve profesyonel konferansçı).

⁵ İngiliz masonun ve eşinin kadını bir cinsel obje olarak görmesi. Ne kadar ilkel ve ahlaksızca.

Aynı şemsiyenin altında olacaklarını ve karşılıklı ziyaretlerin ve katılmaların olabileceğini de sanmıyorum. Kelt rahiplerinin dediği gibi, gök kubbesi ile yeryüzü arasında her şey olabilir. Gene de, yaşam sürem içinde böyle bir durumun olabileceğine ihtimal vermiyorum.”⁶

Türkiye’de masonların eşleri, kızları, anneleri masonların bu sözlerini okuyunca utanç ve öfkeden yüzü kızarır mı acaba? Bence kızarması gerek. Sürekli Atatürkçüyüz diyorlar, eğer sözlerinde dürüstlerse, eğer ki kendilerini **Atatürk**’ün kızları olarak görüyorlarsa, kendi onurlarını bir daha sorgulamalıdır.

Bu ilkel ve çağ dışı anlayış, bu sözleri söyleyen İngiliz masonun kendi ülkesinde de, geri ve çağdışıdır. Masonluğun kişiyi nasıl yobazlaştırdığını, geri bıraktırdığını güzel bir örneği. Kendi toplumundan fersah fersah gerilerde.

Atatürk ’ün sözlerini bir daha okuyalım:

“16 Temmuz 1921 Ankara

Öğretmen Okulu’nda toplanan Birinci Maarif Kongresi’nde ayrı yerlere oturtulmuş kadın ve erkekleri görünce Öğretmenler Derneği Başkanı’na söyledikleri:

“Ne yapmışsınız siz? Toplantıya kadın öğretmenleri de çağırmışsınız, onları ne diye erkeklerden ayrı oturttunuz? Utanmıyor musunuz? Ayıptır. Kendinize mi güveniniz yok, yoksa bu hanımların iffetine mi? Bir daha kadınların erkeklerden ayrı tutulduğunu duymayayım.”⁷

İngiliz masona dönelim. John Hamill itiraf ediyor, ana Büyük Localardan olan İskoçya Büyük Locası kadın mason localarını tanıyor ve ziyarete bir birlerinin localarına gidip geliyorlar. Bu uygulama İngiliz B. Büyük Locası tanıma koşullarına aykırı. Ama İngiliz masonlar, ses etmiyorlar. Mason ikiyüzlülüğünün bir örneği daha; erdem ve ahlak üzerine kurulu olduğunu söyleyen bir yapının kendi değerleri içinde çöküşüdür. Kapitalizm ve Emperyalizmin gerçek yüzü.

İngiltere’de Kadın Büyük Locaları

İngiltere’de de kadınlar yaşamın içinde yerlerini almışlar, Başbakanlığa kadar yükselmişler, hatta Kraliçe olabiliyorlar. Bu gerçek içinde İngiltere B. Büyük Locası, kadın mason olamaz kuralını ödünsüz olarak dünyadaki uydusu Büyük Localara dayatırken, İngiltere için, tam İngilizlere uygun bir çözüm üretmiş.

Kadın masonların web sayfalarından özetle aktaralım;

“Kadınlar için masonluk 1902’de Fransa’dan erkek kadın karışık localar şeklinde ülkeye geldi. 1908 yılında, bazı kadın masonlar, Fransız ritüeline uymak zorunluluğu ve Fransızlar tarafından denetlenmekten rahatsız olup; İngiltere B. Büyük Locasının ritüel ve çizgisinde olmak için ayrıldılar. Buna göre Honourable Fraternity of Ancient Masons adı ile kardeşlik tarikatı 1908’de kuruldu. İlk büyük usta, Dr. William Friedrich Cobb. Ancak, 1912’den beri Büyük Ustaların hepsi kadın. Başlangıçta kadın ve erkek üye vardı ama 1920’lerin başında alınan karar sadece kadınlarla sınırlandırıldı, birkaç özel yetkili erkek mason hariç, konuk olarak bile erkek kabul mason kabul etmiyorlar.

⁶ (Hamill, Kasım 1992)

⁷ Atatürk

1935'de sadece bir kadın örgüt haline gelmiştik ve bugün de aynı durumdayız. 1913'te kadınlar için bir başka Masonik Tarikat kuruldu. İsimlerde karışıklığı önlemek için, 1958'de unvanımıza "Kadın Masonların Tarikatı" sözcüklerini ekledik. Bu bugün bilinen isimdi."⁸

İngiliz kadınlarının milliyetçiliği karşısında saygı duymak gerekiyor. Fransız kadın localarından berat alarak kurulmayı, toplanmayı; Fransızlar tarafından denetlenmeyi, onların erkânlarını kullanmayı ulus onurlarına yediremiyor; bağımsız kadın locaları, kadın Büyük Locası kuruyorlar.

Türkiye'deki erkek masonlar, İngiliz kadınlarının gösterdiği ulus bilincini gösteremeyip, İngiliz ve Fransızlardan berat alıp, onlar tarafından denetlenmeyi de içlerine sindiriyorlar.

İngiliz B. Büyük Locası, Kadın masonların Büyük Locasını resmen tanımıyor ama binalarını kullanmalarına izin veriyor. Ne haber Hür masonlar?

Dahası İngiltere'nin Kuzeyinde Doğunun Yıldızları (Eastern Star) diye kadınlar büyük locası var. "Hatta annemle iki kız kardeşim bu teşkilatın üyesidirler. Ancak, İngiltere Birleşik Büyük Locası Eastern Star'ı⁹ tanımamıştır. Bizler de toplantılarına iştirak edemediğimiz için fazla gelişmemiştir. İskoçya Büyük Locası ise Eastern Star'ı tanımıştır ve İskoç kardeşlerimiz onların toplantılarına katılabilmektedir."¹⁰ Bu sözler İngiliz kıdemli mason John Hamill'e ait.

İngiltere B. Büyük Locası tanışma ilkelerine göre, bağımlısı bir Büyük Loca kadını mason olarak kabul edemez. İskoçya Büyük Locası tanıyor, bir birlerine gidip geliyor. İngilizler de ses çıkarmıyor. Bizimkiler hala gelenek, dünya tanırsa biz de tanırız gibi ezik, kimliksiz yorumlar yapıyor. Ne haber Hür masonlar?

İngiltere Kadınlar Büyük Locasının Türkiye'de kurduğu loca var mıdır?

Bu soruyu kendilerine e-posta ile sordum. Türkiye'de locamız yok diyorlar. Doğru söylediklerine emin değilim. Rivayetler İstanbul'da İngilizlere bağlı kadınlar locası olduğu, ikisi de Sebataycı, ikisi de dönem dönem Kürtçülüğe sempati ile yaklaşan, birisi Atatürkçü geçinip diğeri de minik karga havalarında, iki kadın hafif müzik sanatçımızın da üyeleri olduğu yönünde.

Neden olmasın?

⁸ (The Order of Woman Freemason)

⁹ Çevireni "Eastern star"ı çevirmeye gerek görmemiş. İşte masonların dil de milli bilinçleri, bir daha.

¹⁰ (Hamill, Kasım 1992)

İngiliz Masonluğunun Uydusu Hür Masonlar, HKEMBL 'da Kadın Düşmanlığı

Benim söylemeye çalıştığım şudur: Orada sayılan kişiler ve orada sayılan kuruluşların bütünü Batılıların ele geçirmeye karar verdikleri ülkelerde uyguladıkları bir politikanın aletleridirler. O politikanın adı kültürsüzleştirmedir.

Atilla İbrahim

İngiliz masondan sonra, yerli Hür Baş masonlarının sözlerine bir bakalım.

Baş masonların Sözleri

Hayrullah Örs (1965 – 1973)

“Örs: ... Meşhur Kazanova da masondur. Hatta hatıralarında geçer, kadın locaları bile açmışlar. Bir şey daha söyleyeyim; muntazam masonlukta kadın locaları yasaktır.

İpekçi: Neden?

Örs: Bunu hanımlar da sorar herkese. Şu cevabı veriyorum; bir dülger loncasında marangoz loncasında eskiden kadın bulunmazdı.

İpekçi: Ama bu devirde kadınlar çalışıyor.

Örs: ... Bütün bunlara rağmen, bir muhafazakâr tarafı olduğunu da kabul edelim. Belki yaşaması bunun sayesinde. KADINDAN DÜLGER OLMAZ Kİ...

İpekçi: Yalnız burada üst üste oturmayan bir durum var Hayrullah Bey. Bir yanda ne din, ne siyasi, ne düşünce, ne de insanların durumu bakımından hiçbir ayırım yapmıyor. Ama cinsiyet konusunda kesin ve katı bir ayırım yapıyor. Bu, başlangıçta işte erkekler marangozdu, dülgerdi. Kadınlar değildi...

Örs: Hayır, yalnız o izahlarla da değil. O devrin münevver hanımları da bugünkü hanımlar değildi. Onlar meselâ Moliere'in meşhur "Bilgiç Kadınlar"! gibi idiler. Birkaç tane var meşhur o devrin şair hanımları ama. O devrin kadın seviyesi neydi, yakın zamana kadar neydi?

İpekçi: Evet,”¹¹

Resim 2. Baş mason Hayrullah Örs

¹¹ (İpekçi, Hayrullah Örs ile Söyleşi, 1972)

Baş masona hemen yanıt vermek gerekir. Madem, gerçek duvarcı ustalarının geleneğine ve kurallarına saygı duyuyorlar, kadın dülger olmaz diyecek kadar eminler, duvarcıların arasında Saray Müdürü de olmaz Hayrullah Örs. Bu ne yaman çelişki!

Baş mason Hayrullah Örs daha ötesi, neredeyse günümüze kadar kadınların düzeyini de ayırıyor. Efendi erkeklerin düzeyi neyse, kadınların da odur. Bu kadar mı cinsiyet ayrımcı olur?

Oysa Ahilerde, erkekler ile eşit Anadolu Bacıları vardı, Bektaşî Tarikatında da kadınlar erkekle eşittir.

Orhan Alsaç (1988-1991)

"Ayşe Önal: Kadınlar iyi insan olamaz diye düşünüp mü aranıza almıyorsunuz?

*Orhan Alsaç: Biz, hemşirelerimizi daima aramızda telakki ediyoruz. Zamanla cemiyete doğrudan üye alınırlar mı, alınmazlar mı, bilemiyorum ama bu bizim geleneklere bağlılığımızın bir sonucudur. Tasvip etsek de, etmesek de uymaya mecburuz."*¹²

"Emin Çölaşan: Kadınları niçin almıyorsunuz aranıza?

Orhan Alsaç: Bu, eski bir görenek... Bizim kurallarımız bundan neredeyse 275 yıl önce, 1717 yılında İngiltere'de hazırlanmış... O zaman kadınların alınmamasına karar verilmiş. Biz, o zaman hazırlanmış yasalarımıza sahip çıktığımız için, şimdi onu değiştirmek istemiyoruz. O zamandan beri esaslarını değiştirmeyen tek dernek olduğumuzu da iddia ediyoruz.

Resim 3. Orhan Alsaç

Emin Çölaşan: Bir de sizin nikâh töreniniz varmış galiba... Bir kardeşiniz evlenince, ona "Masonik Nikâh" kıyıyormuşsunuz...

*Orhan Alsaç: Evet... Evlenmiş bir kardeşimiz, bu evliliğin, kardeşleri arasında teyit edilmesini ister. Yani orada bir yeniden nikâh kıyma olayı yoktur. Evli kardeşimize, "Birbirinize sadık kalın, birbirinizi kırmayın, yardım edin" diye bir tören yapılır. Bu törene kadınlar da girebilir."*¹³

Can Arpaç (1992-1996)

"Hürriyet - Sanırım bir de kadın olmaması gerekiyor. Niye kadınlar Mason olamıyor?

*Can Arpaç - Bunun kökü orta çağıdaki Duvarcı Loncalarına kadar gidiyor. O günün koşulları içerisinde ülkeden ülkeye dolaşıp, bir ağır işçi olarak şatolar, mabetler yapan Masonlar, yaptıkları işin niteliği gereği teşkilatlarına kadın almamışlar. Giderek bu gelenek haline gelmiş. Biz de bu geleneğe saygı gösteriyoruz."*¹⁴

¹² (Önal, 1991)

¹³ (Alsaç, 1997)

Bu söyleşi de bir de şu soru gelmiş;

“Hürriyet: Bir toplulukta yardım gerektiği zaman ellerini avuç içleri dışarı gelecek şekilde kaldırdığınız, hatta eğer ortam karanlıksa Dul kadının oğluna yardım yok mu? diye seslendiğiniz doğru mu?

Can Arpaç: Yardım çağrısı da 300 yıl ötelede kalmış bir uygulama olabilir. Bugün için söz konusu değildir.”

Yeri gelmişken birkaç çarpıtmaya değinelim. Üstad derecesine yükseliş törenlerinde, Muhakkik Ustası (Sorgucu), yeni Ustaya derece bilgilerini verirken, bu yardım çağrısını da öğretir.

“Eller baş hizasında, dört parmak bitişik, baş parmak elle gönye yapacak şekilde, ayası karşıya açık şekilde baş hizasından aşağı indirilirken, “dul kadının / oğluna / yardım / yok mu” diye bağıırır. “

Masonluk için yalan serbest değil mi Baş mason Can Arpaç?

“Bayan Masonlar

Yeni Asır: istanbul'da bazı bayanların da Mason derneği kurduğu doğru mu?

ARPAÇ: “Yalnız masonluğun temel prensipleri bayanları aramıza almamıza izin vermiyor. Bunun sonucu kadın üye almıyoruz.

Yeni Asır: Son günlerde masonların özel bir nikâh kıldığından söz ediliyor.

ARPAÇ: “Mason nikâhı” diye ayrı bir nikâh yok.”¹⁵

Bir yalan daha... Niye mason nikâhını ret ediyor Baş masonlar?

Aşağıda bir kaç fotoğraf veriyorum. Bir tanesinde Baş mason Mehmet Remzi Sanver, diğerlerinde farklı çiftlerin mason nikâhı kılıyor.

Mason tapınağında yapılan masonik nikâhı töreni, ancak Türkiye Cumhuriyeti resmi nikâhı olanlara yapıyorlar, resmi nikâhı olmayana böyle bir uygulama yapmıyorlar. Aşağıda masonbaşının kutlama dediği mason nikâhları.

Bal gibi Mason Nikâhı diye ayrı bir nikâh var! Mason Nikâhı ve 2 yılda bir yapılan “beyaz geceler” toplantıları, kadınların tapınağa toplantı sırasında girebildikleri zamanlardır. Bunun dışında, tapınağa girmek kadınlara yasak. Beyaz geceler de, aslında İngiliz masonluğunda olmayan, Hür Masonların, Fransız masonluğundan aldıkları bir uygulama. İngiliz masonlarında kadınlar asla tapınağa masonik toplantıda giremez.

¹⁴ (Can Arpaç ile Röportaj, 1993)

¹⁵ (Arpaç, İzmirli Masonlar Kapılarını ilk Kez Yeni Asır'a Açtı, 1993, s. 5)

Resim 5 Mason Nikâhı kıydıran iki çift

Salih Talat Akev (1998 – 2000)

Mayıs 1999'da Talat Salih Akev Masonbaşı iken, kamuya açılmak, görüngen olmak isterler. Gazetecilere verilen yemek ve sonrasında açıklama ve soru yanıt bölümünden, bir gazeteciden aktarımı ve yorumları paylaşıyorum.

Erhan Başyurt, Aksiyon, 01.05.1999

"Konuşmasında sık sık Fransız Devrimi'nin üç sloganı "kardeşlik, eşitlik ve hürriyeti" vurgulayan Akev, "madem eşitliği savunuyorsunuz, peki öyleyse neden kadınları üye almayarak cins ayrımcılığı yapıyorsunuz?" şeklindeki sorunun kendisine neden bu kadar geç sorulduğunu anlamadığını belirtiyor.

Resim 6. Salih Talat Akev

Bir gazetecinin "kadınlar sır saklayamaz da ondan" şeklindeki yakıştırmasına Akev, bir başka espri ile katılıyor ve masonluğa ilk girdiği günlerde Büyük Üstad'ın söylediği şu sözleri tekrarlıyor: "Masonluk inşam mükemmel hâle getirmeyi hedefliyor. Kadınlar ise, zaten mükemmeldir." Akev bu açıklamasının ardından, ancak uluslararası bir değişim yaşanmaya başlarsa, kendilerinin de buna uyabileceklerini kaydediyor. Herhangi bir yurt dışı bağlantıları olmadığını savunan masonların, bu kadar masum bir davranış için bile yurt dışından bir ılık beklmeleri ilginç.

- insanlık nüfusunun yarısını gözden çıkardınız mı?

Üstad'ın cevabı zayıf:

- Ne yaparsınız ki masonluk kadını kabul etmiyor, diyor. Geleneğimiz böyle. Eleştirilebilir ama böyle. Bu konuda dünya masonluğu değişirse biz de değişiriz, diyor.

Sonra espriler geliyor. Gazetecilerin arasında "Kadınlar sır tutamadıkları için masonluğa alınmıyor" esprisi dolaşıyor. Ama Mason Üstad başka bir espri patlatıyor:

- Masonluk bir tekâmül yolu. Kadınlar zaten mükemmel olduğu için masonluğa girmelerine gerek yok.

Tabii, erkekler bu cevaptan "kemal noksanlığı" yargısını çıkarmıyor ve alınmıyorlar..."¹⁶

Yanıtlar son derece ciddiyetsiz, içeriği boş, ucuz esprilerle o da kadınları küçültüyor.

Mehmet Remzi Sanver (2010-2013)

"Masonlukta kadın konusu çatımız altındaki, üstadı muhteremin de isabetle teşhis ettiği gibi, en hafif tabiriyle hassas konulardan bir tanesidir. Bunun çatımız altında çok fazla konuşulmasından hoşlanmayız. Belki biraz kadınları üye almadığımız için hemşirelerimize karşı bir mahcup halimiz vardır. Bu konular açıldığı zaman genel tavır, işin etrafından dolanmaktır. Ne bileyim, bir Tenue Blanche'da bir hemşiremiz bu soruyu sorarsa, çoğu zaman, "Niye kadınlar mason olmuyor?" diye sorarsa; ona çoğu zaman, "Mason olmak mükemmel olmaya çalışmaktır, siz zaten mükemmelsiniz." gibi şüphesiz zarif ama sorunun hiçbir surette cevabını içermeyen bir yankı gelir. Eğer bizim resmi toplantılarımızda bir birader bunu sorarsa, hele biraz da gençse, zaten kaşlar çatılır, o birader de sorusunu sorduğuna çoğu zaman pişman olur. (...)"¹⁷

Diyen Baş mason, uzun konuşmasında konunun etrafında dolanır, dünyada kadın masonlar olduğunu uzun uzun anlatır ama neden İngiliz masonluğunda kadın olamayacağına dair tek sözcük etmez.

Başka bir yerde Sanver;

"Yeri gelmişken, Türkiye'de kadın Masonluğu konusunu da değerlendirmek isterim. Kadınların tekris edilmeleri temel ilkelerimizin dışındadır. Dolayısıyla, kadın Masonluğunu temsil eden Mason örgütleriyle ilişkilerimiz, Loca çalışmalarında bir araya gelmeme kuralımıza uygun olmak zorundadır. Ancak bu durum, Cumhuriyet Türkiye'sinde Masonluk yolunda yürümek isteyen kadınları yok saydığımız anlamına gelemez elbette. Aksine, bize yakışan, bu varlıktan mutluluk duymak ve kadınlarımıza bu imkânı sağlayan Mason örgütlerine saygıyla bakmaktır."¹⁸

¹⁶ (Başyurt, 1999)

¹⁷ Günışığı Muhterem Locası Tenue Blanche Konuşması 7 Kasım 2010 - <http://masonpedia.com/2016/05/08/hurmasonlukta-kadin-bu%E2%88%B4-us%E2%88%B4-en-muh%E2%88%B4-remzi-sanver/>

¹⁸ (Sanver R. , Büyük Üstad Mesajı, 2013, s. 6)

Resim 7. Remzi Sanver, masonik nikâh kutlaması yaparken.

İngiltere B. Büyük Locasını yanılmaz kutup yıldızı sayan Masonbaşı Sanver!

HKEMBL ve ÖMBL Dergilerinde Kadına Bakış

Kıdemli masonlardan, Mehmet Tefvik Orbey;

*“Kadın toplum içinde konumunu kaybetme yolundadır. Kadınlar, aklen ve dinen eksiktir” yorumları yapılabilmektedir.”*¹⁹ diyerek başkalarını eleştirirken akademisyen de olan Sebataycı mason, kendi tarikat anlayışına bakmıyor. Bağlı olduğu İngiltere B. Büyük Locasının anayasasında masonlar kadına kendi aralarında hiç konum vermiyorlar.

Tesviye Dergisinde Sorular başlığı ile bir bölüm vardı. O bölümde “ Kadınlar neden Mason olamaz?” sorusu altında; “Orta Çağ’dan gelen bir geleneği sürdüren Hür masonluk kadınları kabul etmez. “²⁰

Kıdemli mason Ali Oktay Cever de, kadın mason olmamasını hani şu meşhur gerçek duvarcı ustalarının hepsinin erkek olduğu savına bağlar;

*“Ne var ki Masonluk, bilinen ve bilinmeyen tarihi süresince daima bir erkekler topluluğu olarak bugüne kadar süregelmiştir. Bilinmeyen ve bilinen tarihinin büyük kısmının operatif bir meslek teşekkülü oluşu, kadınların yer almasını doğal olarak önlemiştir. Daha sonraları 18. Asrın başlarında kurulan ve maziden aldığı geleneklere çok sıkı bağlı olan spekülâtif Masonlukta da kadın üyelerin alınmaması, mesleğin karakteriyle uygun düşmektedir. Kaldı ki Masonluğun vatani İngiltere’de bugün dahi kulüplerin çoğu, kadınlara kapalıdır.”*²¹

Ona da ve aynı kafada olan tüm masonlara masonbaşına verdiğimiz yanıtı vereceğiz. Duvarcı ustalarının arasında, duvarcı ustası olmayanlar da alınmazdı. Senin ne işin var? Dahası, bal gibi eski çağlarda duvarcı ustaları vardı. Olduğunu ÖMBL Masonbaşından okuyacağız.

¹⁹ (Orbey, 1996, s. 7)

²⁰ (Sorular, 2004, s. 55)

²¹ (Cever, 1994, s. 14)

Mason Orhan Tanrikulu 'nun, 1987 yılında yazdıklarına inanamayacaksınız;

“Aslında kadın ile erkek arasındaki ayrılıklar çok derin ve köprü kurulamayacak kadar geniştir bunların değişmesine de imkân yoktur. Kadın cinsiyet, erkek cinstir. Erkek için iş, kadın için uğraştır. Erkek için doğruluk kadın için ahlaktır. Erkek için saflık kadın için alçak gönüllülüktür... (...)

Bilgin, araştırmacı, düşünür, sanatçı, savaşçı, yazar ve devlet adamı pek çok ünlü erkek vardır. Kadınların pek çoğu ise erkeklere olan yakınlıklarıyla ünlüdürler. Bizde Atatürk'ün annesi, İnönü'nün eşi, evrensel dünyada Dr. Curie' nin ya da Georg Washington'un karısı, Lincoln'un annesi olmak gibi. Ama ortada bir gerçek daha vardır ki pekçok seçkin filozofun, toplumcu, mantıkçı, matematikçi v.b.'nin arkasında mutlaka bir kadın vardır; ya karısı, ya annesi, ya sevgilisi, ya da asistanıdır bunlar. Genelde erkeğin iş ve özel hayatı değişken ve engellidir; kadınınsa daha sakin hatta yeknesaktır. Erkeğin dünyası işidir, kadının ki toplumdur. Ailenin toplumsal ilişkisini kadın düzenler. Sonuç olarak erkek ile kadın birbirlerini tamamlarlar. Çünkü her ikisi de aynı dünyanın malıdır.”²²

Bu mason sanatçı; Opera ve Bale Müdürlüğü ve Orkestra Şefliği yapmış.²³ Erkek egemen anlayışın, kara cahil, kadın düşmanı, ilkel bir erkeğin kadına bakışını sergiliyor Bu yazı, 1987 'de Türkiye 'de masonların resmi yayın organı Tesviye Dergisinde yayınlanıyor. Sürdürelim okumayı, ilkel erkek düzeyindeki masonun yazdıklarını;

“Bu durumda kadının Mason toplumunda ne tür bir çalışmaya katılacağı, etkili olacağı ya da ne ile ilgileneceği sorusu ortaya çıkar ki bunun cevabı da Masonluğun yüzyıllar süren tarihi içindedir. (...) Kadının Loca aktivitesindeki durumu her zaman olduğu ve görüldüğü şekilde açıklık kazanmıştır. Kısacası kadın, doğal olarak Mason toplumunun içindedir. Tek soru bunun sınırı ve erkeklerle paylaşacağı şeyler nedir? Masonik yaşamdaki rolü ve yeri neresidir? Eğer bu bir Üstad-ı Muhteremin aklında bir soru olarak gelişirse cevabını gene ustaların eski ve evrensel geleneklerinde bulabilirler (3). (...)

Bir üstad için izlenecek yol Masonluğun belirli prensiplerinden yola çıkarak, kadına çalışacağı yolu bulmasında yardımcı olmasıdır. Bir konuda gerçekçi olmamız gerek; o da kadının Mason toplumu için yapacağı çalışmaların kendi hayat ve ev düzenini bozacak ölçülerde olmamasıdır. Onların Mason olmadığını, sadece Mason topluluğunun vazgeçilmez bir parçası olduğunu aklımızdan çıkarmayalım. Kadın'ın Mason toplumundaki en önemli görevi, bir Mason ailesi olarak toplumdaki yerini alması, cemiyetin kadına özgü toplumsal yapıcılığı ile bir arada, büyük bir aile gibi bütünleşmesini sağlamaktır.

Tabii hepsinin üstünde çocuklarını bir Mason ailesine yaraşır şekilde yetiştirmesi, onların insan ve birey olarak topluma yararlı olmasını sağlayacak şekilde aile içinde eğitmesidir.”²⁴

Hür masonlar ilkel ve gelişmemiş erkek egemen anlayışındaki bu yazıyı o kadar beğenirler ki, Tesviye dergisinden sonra yazıyı Mimar Sinan Dergilerinde de yayınlarlar.²⁵ Hür masonların kadına bakışını, bilinçaltlarındaki gelişmemişliği açıkça ortaya koyan ibretlik sözler...

Masonlar sofrada zaman zaman, loca yöneticisinin emri ile ayakta, özel olarak kadeh kaldırırlar. 33.° mason Tanju Koray, masonların kadeh kaldırdıkları konuları araştırmış, Tesviye Dergisinde yayımlamış.

²² (Tanrikulu, Kadın'ın Mason Toplumundaki Yeri, 1987, s. 52)

²³ HKEMBL 'de en çok rastladığım kurum çalışanları, Devlet Opera ve Bale Müdürlüğü sanatçıları.

²⁴ (Tanrikulu, Kadın'ın Mason Toplumundaki Yeri, 1987, s. 52)

²⁵ (Tanrikulu, Kadın 'ın Mason Toplumundaki Yeri, 1987)

Bir tanesi kadınlarla ilgili. Bunu utanmadan, sıkılmadan dergilerinde, masonların saygı duyduğu bir mason yazar Tanju Koray yazısı içine alabiliyor. Kitabıma alırken ben utanç duydum.

- ***“Masonların kollarında olmaktan mutluluk duyan kadınlara”***²⁶

HKEMBL Baş masonlarına ve masonlarına yanıt, kadın konusunda çok daha eşitçe ve özgür bir anlayışa sahip olan ÖMBL masonlarından gelir;

“Operatif dönem geleneğinde kadınların mesleklerden dışlandıkları ileri sürülemez ve Naudon, kadınlar yönündeki operatif geleneğin 17. yüzyıl sonlarına kadar devam ettiğini bildirmektedir. Özellikle, İngiltere’deki çeşitli “Gild” uygulamalarında etkin bir şekilde kadınlar yer almaktaydılar. Nitekim kabul törenleri kadın ve erkek bir arada yani kız ve erkek kardeş üyelerin önünde yapılmaktaydılar. 1313’te İngiltere’de de Lincoln’de kurulmuş olan bir korporasyona kadın ve erkeklerin girdikleri kayıtlara geçmiştir. (...)

Nitekim “Anderson Anayasası’na göre, mason olabilmek için öngörülen koşullara göre: “köleler, kadınlar, deliler, akılsız tanrıtanımlar, ahlaksız ve onursuz kişiler” mason olamazlar ve aydınlanamazlardı. Bu ilkenin Operatif Masonluk genel geleneklerinden kaynaklandığını ve özellikle Spekülatif Masonluğun başlamasıyla bu yasaklamanın arttığını söylemek yanlış olmayacaktır. 18. yüzyılda Avrupa’da kadınların özgür olmadıkları ve özgür erkeklerin koruyuculuğu altında oldukları anlaşılmaktadır. Bu olgu, özellikle Orta ve Kuzey Avrupa ülkeleri toplumlarında kadının yerini Küche), çocuk (Kinder) ve kilise (Kirsche) ile özetlenen “KKK” formülüyle özdeşleştirilmektedir.

*Diğer taranan, buna karşın, kadınların yine de 17. ve 18. yüzyıllarda birçok ezoterik veya gizli derneklere üye olduklarını.”*²⁷

Günümüzde İngiliz toplumu kadın erkek eşitliğini olabildiğince sağlamış, kadın toplumun her görevinde yerini almıştır.

Atatürk Türkiye’si ise Avrupa’dan bile önce kadınlara hakları olan eşitliği, özgürlüğü vermiştir.

Hür Masonlar ise, gerici sıfatını hak ederek, toplumun gerisinde, kadın korkusu ve düşmanlığı içinde hâlâ “geleneklerimizde kadın üye yok” diyebiliyorlar.

Her fırsatta kendisini Atatürkçü gösteren masonlar, Avrupalı’nın koyduğu mason geleneğine saygı gösterene kadar, Atatürk Devrimlerine ve kadınlara, hem de bu vatani bize erkeği ile omuz omuza her alanda savaşıyor yurt yapan Türk kadınına saygı göstermeleri gerekir. Atatürk’ün yukarıda aktardığımız sözlerinden utanmaları gerekiyor. Yoksa Anıtkabir’in merdivenlerinde masonlar diye fotoğraf çektirmeleri, sahtekârlık ve takiyedir.

Baş masonlar, kıdemli masonlar aşağı yukarı aynı anlayışta, komprador masoncuklar, mason geleneğine saygı histerisi içindeler; “uymaya mecburuz” diyorlar. Masonların uyduğu gelişmemiş ilkel erkek korkuları ve zayıflıklarıdır.

²⁶ (Koray, Sofra III, 1997)

²⁷ (Tuzcuoğlu)

Resim 8. Kadın mason heykeli

Buna karşın bu durumdan rahatsız olan masonlar da var. Sebat Locası üyeleri Hür Masonlardaki kadını yok saymasından mutsuzlar ve bu konuda bir açık oturum düzenlerler. Açık oturuma Bozkurt Güvenç, Vedit Engin, Ali Mutlu Köylüoğlu katılırlar ve şöyle bir sonuç bildirgesi yayınlanır loca dergilerinde;

*"Sonuç olarak; Kadınların mesleğimizin dışında tutulmasını doğru bulmuyoruz ve bizim de içinde bulunduğumuz, "Düzenli Masonluğun"²⁸ bu konuda; eşitlikçi, saygın, etkin, örnek ve tüm insanlığa hitap eden bir yaklaşım dahilinde bir çözüm üretmesi gerektiğini düşünüyoruz."*²⁹

²⁸ İngiliz egemenliğindeki masonluk.

²⁹ (Oturum, 2013, s. 17)

HKEMBL Bazı Masonlarının Eşlerinden

Masonların dergilerinde birkaç mason hemşiresinin yazılarını paylaşıyorum. Mason eşlerine ne demeli bilemedim.

Hemşire Rengin Dalaman³⁰;

“Düşünce yeteneği ve olgunluğu açısından mason eşi, kocasının katıldığı bu cemiyetin gerektirdiği düşünce üstünlüklerine ayak uydurabilmelidir. Bunun için bu konuda, yani düşünce düzeyi alanında biz mason eşlerine düşen görev; önce eşimize evimizde onların bu fikri faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri ortamı sağlamaktır. Bu da yeterli değildir bence. Onların bu amaç uğruna zaman zaman yorgun düşen, bu toplum içerisinde hayal kırıklığına uğrayan, mücadelelerini sürdürmek için çıkış kapısı ve destek arayan düşüncelerine yardımcı olabilecek ölçüde, bu tür konularla ilgilenmeli, onlara omuz verecek fikrî seviyede olmalıyız Düşünüyorum da, bu kavramlardaki kültürümüzü genişlettikçe aslında yalnız iyi bir mason eşi olmakla kalmayacağız, daha iyi bir anne, iyi bir vatandaş ve özetle iyi bir insan olma yolunda da ilerlemiş olacağız. Mason eşinden beklenen özellik, konuşmamın başlığından da anlaşılacağı üzere sadece düşünce alanında olmakla da kalmaz. Tutum ve davranışlarımız da önemlidir. Davranışlarımızdan da bazı özenler ve fedakârlıklar beklenir bizim.

Burada izninizle alçak gönüllülüğü bir kenara bırakıp bir atasözünü anımsıyorum. ‘Her büyük adamın arkasında bir kadın vardır’ derler. Her masonun yanında da bir hemşireyiz yerini almıştır. Eşlerimizin insanlık idealinin aydınlık yolunda bizlere uzattıkları ellerini sevgi ile saygı ile ve cesaretle tutmak görevimizdir.”³¹

Nasıl da kendisini ikinci sınıf konumuna yerleştiriyor. Bir erkeğin başarısının arkasında olmayı ve bunu söylemeyi sahipleniyor. Atatürk’ün Türk kadını bu değil elbette. Erkeğin arkasında olmayı kabul edebiliyor ve söylüyor mutlulukla. Kadının yeri erkeğin arkasında değil; yanında hatta önünde yürümesidir. Kadının işi *“Eşinin fikri çalışması için ortam hazırlamak değil”*, kendisi fikri çalışma yapmasıdır. Bir kıdemli mason eşinin yaklaşımı, bu yaklaşımın da mason dergisinde yer alması, üzücü, bağnaz ve çağ dışıdır...

Benzer bir **hemşire** yazısı, Tamer Ayan’ın eşi, Sevil Ayan’ın³² Şakul Gibi dergisinde de yayınlanmış yazısının yalnızca ilk paragrafını aktarıyorum;

“Erkek ve kadın, bir bütünün birbirini tamamlayan iki parçasıdır. Bu nedenle, fiziksel ve duygusal olarak birinde az olan diğerinde daha çok gelişmiştir. Örneğin, Mabedi kuran Süleyman, Akıl, Bilgelik ve Güç öğelerini sembolize ettiği gibi; onu ziyaret eden Seba Melikesi Belkıs da, belirgin kadınsal nitelikler olan, Güzellik, Zarafet ve Ahenk öğelerini simgelemektedir. Siz Kardeşlerimizde, cesaret, şecaat, sebat, azim ve kuvvet gibi öğeler, doğal olarak, bizlere oranla ağır basmaktadır. Ancak, kişisel ve toplumsal erdemlerden, şefkat, merhamet, fedakârlık, sabır ve umut gibi öğeler de, biz Hemşirelerimizin kadınsal doğal değerlerinden bazılarıdır.

³⁰ Masonlar, bir mason eşine, annesine, kızına “hemşire” derler. Öz Türkçe “kızkardeş” dururken. Rengin Dalaman’ın eşi mason Sağlam Dalaman, Ermeni kökenli Türk vatandaşı bir mason.

³¹ (Dalaman, 1979)

³² Baş mason Yardımcısı Tamer Ayan’ın eşi

Söz gelimi; yavrusunu şefkatle bağrına basan anne; umarsız hasta eşine gözyaşlarını içine akıtarak bakan eş; savaştaki yavuklusunu umutla bekleyen nişanlı kız; kocasının anısını gönlüne gömen fedakâr dul ve daha daha niceleri. Bizleriz.”³³

Tamer Ayan’ın eşi Sevil Ayan, “akıl, bilgelik, güç” kavramlarını erkeğe, “güzellik, zarafet, ahenk” kavramlarını kadına veriyor. Çağdaş, aydın bir kişinin yaklaşımı bu olabilir mi? Kadını nasıl küçültüyor, inanılır gibi değil.

Sevil Ayan’ın söylediklerinden mason biraderi Osman Tümay rahatsız oluyor ve bakın ne diyor, aynı derginin sonraki bir sayısında;

“Bir de içinde yaşadığımız yer ve zaman koşullarının dayattığı kural ve davranış biçimleri vardır. Bunlara karşı sürekli ve kayıtsız direnme ise, bizleri çağın ve gerçeklerin gerisinde bırakabilir. Pek çok düşünce ve kurum bu esnekliği gösteremediği için tarihin sayfalarındaki yerlerini alamamışlardır. (...) Bu nedenle yukarıda sözü edilen yazıda yer alan bazı paragraflar, bazı Hemşirelerimizin yansıra benim de itirazlarıma hedef oldu.

- ‘Evlerimizde, Kardeşlerimizin Masonik rahatım ve huzurunu temin edebilecek tüm önlemleri almalıyız. Devamsızlıklarına ve Masonik çalışmalarının aksamasına yol açabilecek gezi misafirlik, eş dost ziyareti programları düzenlememeliyiz.’

- ‘...çalışmaya gidecekleri günlerde, koyu renkli elbiselerini hazır bulundurmaliyiz.’

Bizlerle aynı neslin mensubu, aynı eğitimi görmüş, çağımızın gereği her bakımdan eşit olmamız gereken eşlerimizin görev ve sorumlulukları bunlar mı olmalıdır? Bütün aile yaşantılarını hiçbir zaman katılamayacakları bir cemiyetin talepleri doğrultusunda mı planlayacaklardır? Bırakınız bir aydın olmanın gereklerini, bir Mason olarak yakın çevremize yararlı olmak için bile aktif bir harici yaşantı zorunluluğunu yadsıyarak, tüm öncelikleri eşlerin devamına mı vereceklerdir? Bir Mason ‘un görev ve sorumlulukları öncelikle kendi aile çevresinden başlamaz mı?’³⁴

Bu yazıya yanıt veren Sevil Ayan hemşire, Üstadının yazdıklarını anlamadığını söyleyip, sitem ediyor.

Tamer Ayan da, eşini eleştirdi diye, Osman Tümay’ı kara listesine alıyor ve ölene dek af etmiyor. Osman Tümay HKEMBL’den ayrılmış sonrasında.

Mason toleransı bu olsa gerek. Bölümü, biraz da gülelim niyetine, Sevil Ayan Hemşirenin eşi 33.°, 33.° Masonbaşı yardımcısı Tamer Ayan’ın sözleri ile tamamlayalım;

“Masonluğun amacı, akıllı erkekleri ahlaklı yapmaktır. Bu iş bir ömür boyu sürer durur.”³⁵

Buna göre Sevil Ayan kendisini ve kadınları nereye koyuyor? Akılsızlar ile aynı yere. Kadınlar ve akılsız erkekler, ahlaksız kalacaklar demek ki... Buna göre 80 milyonluk Türkiye’de topu topu 15 bin akıllı ve ahlaklı erkek var. Tanrı akıl versin böyle düşünüp, yazarlara...

³³ (Ayan S. , 1990)

³⁴ (Tümay, 1990, s. 7)

³⁵ (Ayan T. , Kalbimizde Saklı Kalan,Atatürk ve Masonluk, 2008, s. 369)

Tamer Ayan'dan devam edelim;

*'Bu temel tarihsel kabulün yanında spekülatif masonluğu ve özellikle Skoç Masonluğunu etkileyen **Şövalyelik Tarikatlarının** da erkeklere mahsus olması belirtilen şartı pekiştirmiştir. Çoğunlukla şövalyelerin ve özellikle manastırlara bağlı kendisini dinsel hizmetlere adanmış keşiş tipi şövalyelerin ve masonlar da dâhil yardımcı elemanların evlenmezlik koşulunun örgüte kadın alınmayışı ilkesini getiren kadim görenekler olarak açıklanması mümkündür.'*"

Bakar mısınız, Haçlıların elleri kanlı Şövalyelerinin kurduğu tarikatlardaki gelenekler kadim, yani kutsal imiş de beyefendiler ona uyuyorlarmış? Bunu söyleyen Türk ve Müslüman olabilir mi?

*"Peki, günümüzde, kadın erkek eşitliği büyük ölçüde sağlandığına, **hatta feminizm safsatası** ile kadının gerçekten saygın ve ayrıcalıklı kimliğine kadının aleyhine kurumlaştırmaya çalışıldığına göre; masonluk, sadece erkeklere mahsus bir yaşam tarzı olmaya daha ne kadar devam edecektir? Kadınlar asla mason olamayacak mıdır? Bu soruya, aklım ve gönlüm, maalesef, ayrı ayrı cevaplar veriyor. Gönlümden, masonluğun sadece erkeklere özgü bir kurum olarak kalması landmarkına kesinkes uyulması geçiyor. **Erkeklerin** kendine mahsus, kendi aralarında toplanıp konuşabildikleri, fikir teatisinde bulunabildikleri **erkekçe bir mekânlarının, imkânlarının, haklarının olması** çok görülmemelidir diyorum, kendi kendime !"³⁶*

Kadın erkek eşitliğini savunan, kadın hakları için savaşım veren kadınların eylemine verilen isime, **"feminizm safsatası"** diyecek kadar yobaz bir yaklaşım sergiliyor erkek 33.° mason Tamer Ayan efendi ve Kadınların mason olmasına gönülü hayır diyor.

Nedir masonlardaki bu Kadın korkusu, düşmanlığı? Tüm insanlık adına yola çıktığını söyleyen bir Yahudi-Hristiyan Tarikat, İnsanın Kadın cinsini almıyor, Siyahi olanlarını almıyor, Kızılderilileri almıyor, göçmen İspanyol kökenlileri almıyor, Yoksulları almıyor, Beden özürlüleri almıyor ve tüm insanlık için sevgi Tapınağı yapacağını söylüyor. 21. yy 'da sorgulayıcı akli olan bir kişi de buna inanıyor!

Devamında saçmalamaya devam ediyor Bay mason Tamer Ayan. Doğaya dair bilgisizlik, çarpıtmalarla dolu olarak. Utanmadan sıkılmadan da bir de bu konu **tartışılmasın** diyebiliyor. Hani siz hür kişilerdiniz? En temel konulardan birinin tartışılmasına bile tahammül edemiyorlar. Bu mason sıradan biri değil, Araştırma Locaları başı, 33.°, Büyük Loca Masonbaşı yardımcısı.

Bunların üstüne Baş mason, 33.° Sahir Erman'ın sözleri;

*"... **Gaye toplum hayatında müspet, yaygın ve kalıcı izler bırakacak, birçok kişi tarafından örnek tutulacak "insanları, yani bir nevi "öğretmenleri yetiştirmek ve onlar aracılığıyla toplumun fikrî seviyesini geliştirmeyi ve sosyal yapısında değişiklik yapmayı sağlamaktır. Bu itibarla gaye pratiktir ve toplumun bugünkü ve yarınki yaşayış tarzım ileriye götürmeye yöneliktir.**"³⁷*

Toplumsal iki cinsinden birini yok sayarak, toplumu ileri götürecekler. Toplumdan fersah fersah gerideler oysa ve geriliği savunarak da gericiler.

³⁶ (Ayan T. , EKSİR Olgunlaşma- EKSİR Olgunlaşma Dereceleri'nin Felsefesi ve Topl.Pratikleri, 1994)

³⁷ (Erman, 37. Avrupa Hakim Büyük Amirler Konferansı, 2008, s. 252)

Mason Bozkurt Güvenç'in eşi Gülnihal Bozkurt Hemşire de, HKEMBL'nın düzenlediği bir açık oturum da şöyle konuşmuş;

*"Atatürk Türk kadını övüyor ve toplumda hak ettiği yeri kendisine vermeye çalışıyor. 1923 yılında Tunalı Hilmi Bey her 50.000 erkek ve kadına bir milletvekili esasının kabul edilmesini önerdiğinde, "kadınları da mı sayacağız?" diye Mecliste gürültü çıkıyor. 1924 yılında Anayasaya eşitlik ilkesi getiriliyor, Tevhid-i Tedrisat kanunu çıkıyor. 1926 yılında Medeni Kanun kabul ediliyor, ülke nüfusunun ikinci yarısını teşkil eden kadınlar da insan sayılmaya başlanıyor, böylece lâiklik ve demokrasi gerçekleşiyor."*³⁸

Gülnihal Bozkurt ve tüm mason eşlerine soralım o zaman, masonlar siz de yanıtlayabilirsiniz, yüreğiniz yetiyorsa; İngiliz masonluğunun erkek müritleri ve yerli izleyicileri, kadınları ne zaman insan sayacaklar? Dahası Türkiye'ye 1926'da Türk Ulusunun getirdiği demokrasi, 2019'da hâlâ masonlara gelmemiş gözüküyor.

Ne demokrasi ne laiklik, ne de insan ve kadın hakları!

HKEMBL tüzüğüne göre her loca iki yılda bir Beyaz Geceler adı altında, tapınak içinde kısa bir tören ve sonrasında yemekli ve canlı müzikli bir eğlence düzenler. İngiliz masonluğunda olmayan bu tören, HKEMBL'nın, Türkiye'de masonluğun Osmanlı'dan 1909'dan gelen Fransız masonluğu köklerinden kalmış. Bu gece de erkekler siyah takım elbise giyerken, kadınlar gece kıyafeti giyer. Yakalara da erkekler kırmızı karanfil, kadınlar beyaz karanfil takar.

Türkiye bölümünde ayrıntılarını yazıyorum, burada bir iki fotoğraf koyacağım. Bakar mısınız kadınlı-erkekli yemekte, erkekler nasıl gene erkek erkeğe fotoğraflar çektiriyorlar, eşleri yokmuş gibi.

Resim 9. Bir grup Hür mason, kadınlı-erkekli gecede

³⁸ (Bozkurt G. , 1997, s. 9)

Resim 10. Erkek masonlar, sözde eşleri, kızları... Kadınlar onuruna yapılan gecede loca pastasını keserken.³⁹

Mason sofrasında şerefe içilen konulardan biri aklıma geliyor:

- ***“Masonların kollarında olmaktan mutluluk duyan kadınlara”***⁴⁰

Loca sofralarında hangi alkollü kafa ile bunu yaptılar bilmiyorum ama bu ilkeiliği, çirkinliği hangi anlayış içinde dergilerinde yüzleri kızarmadan paylaştılar öngörebiliyorum.

³⁹ Fotoğraflar Tesviye Dergisinden

⁴⁰ (Koray, Sofra III, 1997)

Fransız Masonluğunun Uydusu Özgür Masonlar, ÖMBL ve Kadın Masonlar Büyük Locası

Fransa Büyük Doğusu ve İngiltere B. Büyük Locası, aslında iki emperyalist devletin çıkarlarının çatışması nedeniyle koparlar. Dünya da masonluk ikiye bölünür.

Fransa Büyük Doğusu, başından beri kadınları eriştirip mason yapmaktaydı. Fransız İhtilalinden sonra bu eylem kurumsallaştı. Aynı dönemde Sunak üzerinde Kutsal Kitapların bulunmasını ve üzerine el basarak yemine dilmesini de, laikliğe aykırı bularak kaldırdı. Laiklik çerçevesinde Fransız masonlarının kararı doğrusu oldu. Ancak, derin bir İngiliz din anlayışına bağlı olarak tarikat kimliği içinde İngiliz masonlarının bunu yapması olanak dışıdır elbette.

Fransa'da Kadın Büyük Locaları

Fransa da erkek ve kadın büyük locaları bölünmüş durumdadır. 2014 verilerine göre;

No	Büyük Loca adı	Erkek / Kadın	Üye sayısı
1	Fransa Büyük Doğu	Karma	48.000
2	Fransa Ulusal Büyük L.	Erkek	40.000
3	Fransa Büyük Loca	Erkek	30.000
4	İnsan Hakları Büyük Locası	Kadın	16.000
5	Fransa Kadınlar Büyük Locası	Kadın	12.000
	Diğer yapılar		300 – 5.000 arası

Türkiye'de Kadın Büyük Locası

Kadın Masonlar Büyük Locası, ne yazık ki Erkek masonlar tarafından kurdurulmuş bir masonik yapı. Fransız masonluğunun yörüngesindeki Özgür Masonlar Büyük Locası (ÖMBL) kurulmasına karar veriyor ve kuruluyor. ÖMBL resmi yayın organı Mason Dergisinde mason Ümit Sakmar anlatmış Kadın Büyük Locası kuruluş sürecini;

"1981 yılının 2. Yönetim Kurulu toplantısının yapıldığı 12 Nisan 1986 günü, yönetim kurulunda konuşma yapan Büyük Üstat Vedat Yeğinsü Kadın Masonluğunun örgütlenmesi yolunda hemşirelerimize mektup yazarak kendilerini davet ettiklerini ve hemşirelerimizden bu davete gelen cevapların olumlu olduğunu belirtti. Büyük Üstat Vedat Yeğinsü'nün bu konuşması Yönetim Kurulu toplantı tutanağında da yer almaktadır. Bu konuşmasının sonunda Büyük Üstat kardeşlerine bir soru sorarak konuşmasına son verdi.

Sorusu şuydu:

- "Hemşirelerimizin mason olmasına karşı olanlar konuşsun."

Toplantıda bulunan hiçbir kardeşimiz Kadın Masonluğuna karşı çıkmadılar ve kadınların mason olması yönünde olumlu düşüncelerini belirterek bu konuda yapılması gerekenlerle ilgili olarak önerilerde bulundular. (...)

İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana'da Masonik çalışmalarını hızlandıran hemşirelerimiz ileride Kadın Mason Büyük Locasının temelini oluşturacak yasal bir dernek olan Çağdaş Kardeşlik ve Dayanışma Derneğinin kuruluşu ile ilgili dosyalarını 24 Kasım 1988 günü resmi makamlara sundular.”⁴¹

Kadınlar Büyük Locasının ayrıntılarını Türkiye Kitabımda aktaracağım.

Dikkat ederseniz damgaları, bir Türkçe bir Fransızca.
Ulus bilinci mi dediniz?

Anıtkabir’de fotoğraf çektirip, facebook da paylaşmaktan başka ne ola ki masonlar için? Kadın-Erkek fark etmez.

⁴¹ (Sakmar, 2008)

Tarihte Kadın Masonlar

Mason tarihinde eğlenceli hikâyeler olarak kadın masonlar var. Olabildiğince güvenilir kaynaklara bakarak, bir ikisini aktarayım.

Arthur St. Leger, Viscount Doneraile kontunun kızı olan Hon. Elizabeth St. Leger (sonradan Aldworth, 1693 'te doğmuş) bir öğleden sonra babasının kütüphanesinde uykuya dalar ve uyandığında yan odadan gürültüler duyar. Babası masondur, zaman zaman evde toplantılar yapar ama böyle gürültülü olanına, yan odadan denk gelmemiştir ve ne olduğunu anlamaz, meraklanır. Belli ki duvarlar da çok güçlü değil, beton yok o zaman tuğlalarla örülmüş. Bir ikisini çıkarır ve bir eriştirme törenini izler. Tören bitince korku ile oradan kaçmak ister ama koridorda tapınağın gözcülüğü yapan uşağa yakalanır, korkudan bayılır. Haliyle uşağın, baba Konta bağlılığı, kızına bağlılığından üstün olduğu için, genç hanımı yakalar ve babasına bildirir. *"Bunun üzerine kız ayıltılır ve yeni terk ettiği kütüphaneye, Gözcü ve bir Kardeşinin gözetiminde, hapsedilir. Loca Kardeşleri tekrar toplanarak, takip edecekleri yol konusunda görüşmeğe başlarlar. Elizabeth'ten neler görüp işittiği sorulur ve bu çılgınlığını hayatı ile ödemesi gerektiği kararına varılır. İki uzun saat boyunca, idamının teklif edildiğini ve bunu takip eden hırçın tartışmaları izler. Sonunda kendisine acınır ve biraz evvel görüp, kendisini o kadar korkutan masonik merasime tabi olması teklif edilir. Şahit olduğu tartışmalar neticesinde halsiz düşüp korku içinde olan Elizabeth, bu teklifi kabul eder. 'Mesleğin ilk ve tek kızı' olarak tekris edilir."*⁴²

Resim 11. Bir kadın mason ⁴³

Bakar mısınız masonlara; törenlerini gördü diye genç kızı öldürecekler ve babası da buna sesiz kalacak. İnsafa geliyorlar da, öldürmüyorlar!

Macaristan'da da benzer bir zorunlulukla, bir kadın kontes eriştirilmiş, mason yapılmıştır. Ancak, Macarlar, İngilizler kadar politik ya da diplomatik biçimde soruna yaklaşmamış, Macar Büyük Doğu yönetimi, birçok masonu ihraç etmiş, kontesin girişini de hükümsüz saymış. Neyse ki, acımasızca öldürmeyi düşünmemişler.

Gene rivayetlerden biri, İngiltere'de genç bir hanım, mason olmayı kafasına koyar, erkek kılığına girer, bir şekilde eriştirme törenine katılır ve mason olur. Daha sonra kadın olduğu ortaya çıkar ama eriştirme yapıldığı için, masonluktan çıkaramazlar.

Masonlar eriştirme töreninde, adayın gömlek düğmeleri yukarıdan aşağı 3-5 düğme açılır, tek kol ve tek bacak sıvanır. Bu gömlek düğmesi açmanın, bu olaydan sonra kaldığı söylenir. Malum o zamanlar, bugünkü gibi kimlik bilgileri gelişmemiş, adayın göğüsleri olup olmadığı, böylece yanlışlıkla kadınların eriştirme yapılmasını önlemek için bu kural kondu denir.

Anglosakson (İngiltere – Amerika) masonlarının “kadın korkusu” ilkel bir erkek egemen anlayışının sonucudur, çağdışıdır; savunur göründükleri “insanlık” anlayışını param parça eden bir yobazlıktır.

⁴² (Russell, 1990, s. 30)

⁴³ <https://dr-david-harrison.com/papers-articles-and-essays/the-lady-mason/>

Gördüğüm, Gözlediklerimden

Eşi Kadın Locasına Üye Olanlara Uygulanan Baskı

Son 5-10 yıl öncesine kadar, eşi Kadın Locasına üye olduğu öğrenilen masona, Büyük Loca yönetimi tarafından anında büyük baskı yapılmıyordu. Ya kendisi istifa edecek ya da eşi.

Bu şekilde iki mason bana kendi öykülerini anlattılar.

Birinin eşi yani karısı Kadın Locası üyesiymiş. Öğrenilince anında tehdit ve baskı gelmiş. Ya sen ya eşin diyerek. Eşi ağlayarak Kadın Locasından ayrılmış.

Bir diğer örnekte de, yaşlı masonun kızı Kadın Locası üyesi. Sonra kız evlenir ve eşi, bizim yaşlı masonun damadı yani, mason olmaya karar verir. Yaşlı masonun kızı, yıllardır üyesi olduğu Kadın Locasından istifa etmek zorunda kalır. Baba olan mason da kızının hakkını gözetmez.

Hürriyetten, insana saygıdan falan filan söz eder masonlar, değil mi? İlkelliğe, barbarlığa; insan olan kadını hiçe saymaya bakar mısınız? Bireysel yaşamına bile karışıyolar.

Ya o mason olan eşlere ne demeli? Eşlere, babalara? Kendileri için eşlerine, kızlarına uyguladıkları zulüm?

Hep özveri kadından... Utanmazlar mı? Utanmamışlar işte.

Kadına eziyet, kadına baskı ve bu da bir çeşit kadına şiddet değil de nedir?

Kadına Şiddet

Kadına şiddet deyince, bir de fiziki şiddet var.

Bir gece loca çalışması ve sonrasında sofra sonrası 5-6 kişi birlikte HKEMBL Ankara binasından çıkıyorduk. Gruptan bir mason, locanın yöneticisine, yani masonların verdiği isimle Üstad-ı Muhteremine bir şikâyetle bulundu. Şikâyet ettiği loca üyesi olan bir kardeşinin, boşanma sonrası eşini yumruklayarak elmacık kemiğini kırmış olması. Bunu yapan da cerrah bir doktor. Locadan çıkarılmasını istiyordu şikâyetçi olan.

Loca yöneticisi buna kendisinin ve yönetimin yapabileceği bir şey olmadığını, masonluk dışındaki özel yaşam olduğunu, Locayı ilgilendirmedikçe söylediikten sonra, binaya dönerek, “belki buraya gelenlerin yarısı karılarına şiddet uyguluyordur” dedi.

Karısını yumrukla dövdüğü söylenen kişi, ben ayrıldığımda hâlâ masondu. Hem de olduğu söylenen olaydan 2-3 yıl geçmişti.

Mason Bektaşiler

Osmanlı masonluğunda ayrıntıları yazdım, Bektaşî Tarikatına masonların sızması Yahudilerin son yüzyıllarda Yeniçerilerin bütün gereksinmesini karşıladıkları dönemlerde gerçekleşmiş ve halen sürüyor. Günümüzde de Bektaşî Tarikatı en üst derecedeki yöneticisini Dede Babayı seçemez durumda, bölünmüş. Bölünmeye de Mason Bektaşîlerin neden olduğu söyleniyor.

Bektaşî Tarikatında, Türk töresine ve kültürüne uygun olarak kadına saygı büyük, hatta eşlerine, eşitim derler. Bektaşîlikte Baba postunda oturan kişinin eşi yani eşi de ana bacı olarak kabul edilir.

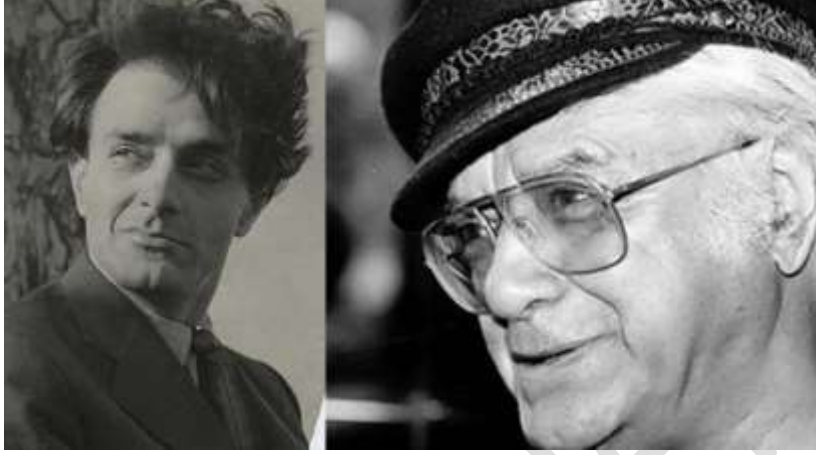
O zaman Bektaşî Masonların, İngiliz masonluğunun kadını bu kadar ötekileştirmesini, aşağılamasını nasıl kabul ediyorlar, sindirebiliyorlar? Ya eşleri Bektaşî Bacılar

Ya Bektaşîlikleri içten (samimi) değil, ya masonlukları ya da her iki tarafta da ikiyüzlüler.

Sözü Geçen Çalışmalar

- Alsaç, O. (1997). Masonların Kimseye Zararı Yok, Emin Çölaşan. *Tesviye Dergisi*(29), 5-14.
- Arpaç, C. (1993). İzmirli Masonlar Kapılarını ilk Kez Yeni Asır'a Açtı. *Tesviye*(5).
- Attilâ İlhan, H. C. (2004). *Bütün Kaleler Zaptedilmedi*.
- Ayan, S. (1990). Hemşirelerimiz Olarak Yükümlülüklerimiz. *Şakul Gibi*(21), 28-30.
- Ayan, T. (1994). *EKSR Olgunlaşma- EKSR Olgunlaşma Dereceleri'nin Felsefesi ve Topl.Pratikleri*.
İstanbul: Türkiye Yüksek Şurası.
- Ayan, T. (2008). *Kalbimizde Saklı Kalan, Atatürk ve Masonluk*. İstanbul: Yurt Kitap yayın.
- Başyurt, E. (1999, 05 01). Duvarcı Ustaları Duvarı Yıktı. *Aksiyon*.
- Bozkurt, G. (1997). Panel. *Tesviye Dergisi*(31).
- Can Arpaç ile Röportaj. (1993, 11 04). *Hürriyet Gazetesi*.
- Cever, A. O. (1994). Masonlukta Kadın Unsuru. *Tesviye*.
- Dalaman, R. (1979). Mason Eşinin Düşünce ve Davranışları Nasıl Olmalıdır? *Mimar Sinan*(33), 56-60.
- Erman, S. (2008). 37. Avrupa Hakim Büyük Amirler Konferansı. S. Erman içinde, *Masonik Makaleler, Konferanslar, Tebliğler*. İstanbul: EKSR Türkiye Yüksek Şurası.
- Hamill, J. (Kasım 1992). Nereye Gidiyoruz ve İngiltere'de Güncel Mason Aleyhtarlığı (II). *Tesviye*, 2. 04, 20-.
- İpekçi, A. (1972, Ağustos 28). Hayrullah Örs ile Söyleşi. *Milliyet Gazetesi*.
- Koray, T. (1997). Sofra III. *Tesviye*(27), 17-23.
- Mandel, I. (2007). *Tesviye*(72).
- Orbey, M. T. (1996). Panel: Cumhuriyetin 73. Yılı Ankara. *Tesviye*(25), 7.
- Oturum, A. (2013). *Sebat Düşünce Forumu*(2).
- Önal, A. (1991, 10 02). Masonlar Büyük Üstad-ı Muhteremi Prof Dr Orhan Alsaç ile Masonluk Yaşlandı mı? *Sabah Gazetesi, PS Eki*.
- Russell, A. (1990). Ya Bize Katıl Ya Öl. *Şakul Gibi*, 3(27), 29-30.
- Sakmar, Ü. (2008). *Mason Dergisi*(33), 58-67.
- Sanver, R. (2013). Büyük Üstad Mesajı. *Tesviye*(87).
- Sorular. (2004). *Tesviye*(55).
- Tanrıkulu, O. (1987). Kadın 'ın Mason Toplumundaki Yeri. *Mimar Sinan Dergisi*(63), 45-52.
- Tanrıkulu, O. (1987). Kadın'ın Mason Toplumundaki Yeri. *Mimar Sinan*(63).
- The Order of Woman Freemason*. (tarih yok). Ağustos 01, 2017 tarihinde <https://www.owf.org.uk/about-us/history/>. adresinden alındı
- Tuzcuoğlu, Ö. (tarih yok). *Günümüzde Kadın Masonluğu (1999 'a kadar)*. 11 27, 2018 tarihinde Masonpedia : www.masonpedia.com adresinden alındı
- Tümay, O. (1990). Hemşireler ve Yükümlülükler. *Şakul Gibi*, 3(24), 6-7.
- Umur, Z. (1987). Kölelik Hakkında. *Mimar Simnan*(63).

Attilâ lJelhan

Masonluk için;

“Benim söylemeye çalıştığım şudur: Orada sayılan kişiler ve orada sayılan kuruluşların bütünü Batılıların ele geçirmeye karar verdikleri ülkelerde uyguladıkları bir politikanın aletleridirler. O politikanın adı kültürsüzleştirmediir.”

Attilâ lJelhan

Hürol Taşdelen Yayınıdır ...